



### Co je hoax?

Anglické slovo hoax [houks] v překladu označuje **nepravdivou zprávu, novinářskou kachnu, podvod, výmysl, žert či kanadský žertík.**

V počítačovém světě slovo hoax obvykle znamená **poplašnou zprávu,** která varuje před neexistujícím nebezpečím. Někdy je také označován jako **řetězový dopis,** protože obsahuje výzvu žádat jich další zosílení mezi přáteli, případně na co největší množství dalších e-mailových adres. U hoaxu je velmi těžké rozeznat, zda je jeho obsah pravdivý. Informace v něm obsažené se zdají být uvěřitelné (např. infikované jehly v tramvaji, AIDS z kontaminovaných potravin, jedovatí pavouci v koupených palmách, vejíčko uvařené mobilním telefonem, jedovaté látky v nápojích a jídle apod.).

### Čím vlastně hoax škodí?

- 1. Hoax vás obtěžuje a zaplavuje vaše e-mailové schránky.**
- 2. Hoax vám nabízí nebezpečné rady.**
- 3. Hoax o vás prozrazuje důvěrné informace (např. e-mail).**
- 4. Hoax snižuje vaši důvěryhodnost.**
- 5. Hoax poškozuje konkrétní firmy (Coca Cola, Nestlé, Microsoft).**
- 6. Hoax vyvolává paniku a strach.**

**Nikdy hoaxu nedůvěřujte, všechny informace si vždy ověřte!**

### Příklady hoaxu

**Pozor na injekční jehly!**  
 ČR (vír) - Dávejte pozor, na co si sedáte! Jde o zdraví i o život! Takové varování putuje po internetu. V textu jsou pak popsány případy, kdy se například návštěvníci kina při usednutí píchli o nastražené injekční stříkačky. Na jehle byl papír se vzkazem: »Právě jsi byl nakažen virem HIV!« Tyto případy se údajně staly v zahraničí i v Praze! Pisatelé v e-mailu tvrdí, že testované jehly opravdu obsahovaly virus HIV nebo žloutenky.

Pozor na infikované injekční stříkačky v tramvajích!

Lidl Slovenská republika, v.o.s.  
 W Lidl, Károlyvári 12  
 Budapest, 1041, H.  
 Kiosker: 1020920, 586 01

Chleba	90 g	39,90 B
Mazgárok, kocky		44,90 B
Baranya		34,90 B
1.200 kg v 10.00 B/kg		
Muži (výrobek) 50 g		34,90 B
Chleba (výrobek) 50 g, 75 g		39,90 B
Maslo (výrobek) 75 g		59,90 B
Maslo (výrobek) 100 g		69,90 B
Chleba (výrobek) 100 g		59,90 B
1.000 Rozpraš. 50 g		119,90 B

Číslo	50 Poz	627,96
Po zláve		627,96
Dane		1000,00
Spolu		2722,00

Sazba	DPH	Brutto	Netto
8	18%	320,20	272,20

0431020029190000  
 IČO: 25 783 363 IČ-DPH: SK202279410  
 SPC: kópia Bratislava, s.r.o. s.č. v. 40916  
 02/2002/77/06 09.10.04 12.06



Lidl vás podvádí!

Nalezena kostra obra!

## DALŠÍ NEBEZPEČNÉ JEVY



### SMS Spoofing

SMS Spoofing [spúfín] označuje **zneužití internetu k odesílání falešných SMS zpráv.** Oběť na první pohled nepoznává, že zpráva, která jí přišla na mobil, byla odeslána z internetu, protože v jejím mobilním telefonu vypadá stejně, jako zpráva odeslaná z mobilu. Útočník se tak může vydávat za jinou osobu.

SMS Spoofing je v současnosti v ČR blokován všemi mobilními operátory. Poslední výskyt byl zaznamenán v roce 2005.

### Phishing

Phishing [fišín] označuje **manipulativní postupy, které prostřednictvím zfalšovaných emailů či www stránek přimějí majitele bankovního účtu vyrazit své přístupové údaje k účtu.** Oběť obdrží e-mailovou zprávu, která ji nutí přihlásit se k bankovnímu účtu. Ve zprávě je uveden odkaz na přihlašovací stránku. Přihlašovací stránka je ale falešná. Pomocí údajů získaných z této stránky se může útočník připojit k bankovnímu účtu oběti, s nímž pak může nakládat jako jeho majitel (např. převést peníze na vlastní účet).

## DŮLEŽITÁ ČÍSLA A WWW STRÁNKY



### Pomoc online (Internet Helpline)

Telefon: **116 111** či **800 155 555**

E-mail: [pomoc@linkabezpeci.cz](mailto:pomoc@linkabezpeci.cz)

Chat Linky bezpečí: [xchat.centrum.cz/lb/](http://xchat.centrum.cz/lb/)

Web: [www.internethelpline.cz](http://www.internethelpline.cz)

### E-Bezpečí

Web: [www.e-bezpeci.cz](http://www.e-bezpeci.cz)

Web: [www.napisnam.cz](http://www.napisnam.cz)

E-mail: [info@e-bezpeci.cz](mailto:info@e-bezpeci.cz)

### Úřad na ochranu osobních údajů

Web: [www.uouu.cz](http://www.uouu.cz)

Telefon: **234 665 212**

E-mail: [posta@uouu.cz](mailto:posta@uouu.cz)

### Poradenská linka pro pedagogy

Telefon: **841 220 200, 777 711 439**



# NEBEZPEČNÉ JEVY spojené s používáním internetu a mobilních telefonů

Realizováno s podporou Ministerstva vnitra ČR.  
 Další informace o nebezpečných jevech najdete na  
[www.e-bezpeci.cz](http://www.e-bezpeci.cz).



PREVENCE  
SE MUSÍ VYPLATIT



Projekt E-Bezpečí – Centrum prevence rizikové virtuální komunikace  
 Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Žižkovo nám. 5, Olomouc, 771 40



### Co je to kyberšikana?

Kyberšikana je **šikanování jiné osoby** (ubližování, ztrapňování, obtěžování, ohrožování, zastrašování apod.) s **využitím internetu, mobilních telefonů či jiných informačních a komunikačních technologií.**

### Jaké projevy označujeme termínem kyberšikana?

1. Zasílání urážlivých, zastrašujících, zesměšňujících nebo jinak ztrapňujících zpráv či pomluv (e-mail, SMS, chat, ICQ, Skype).
2. Pořizování zvukových záznamů, videí či fotografií, jejich upravování a následné zveřejňování s cílem poškodit zachycenou osobu.
3. Vytváření internetových stránek, které urážejí, pomlouvají či ponižují konkrétní osobu (blogy a jiné www stránky).
4. Zneužívání cizího účtu (e-mailového, diskuzního apod.).
5. Vydírání pomocí mobilního telefonu nebo internetu.
6. Obtěžování a pronásledování voláním, psaním zpráv nebo prozváněním.
7. A další.

### Případy kyberšikany

**Oběť: Ghyslain Raza (14 let, Kanada)**

Ghyslain natočil sám sebe při předvádění bojové scény z Hvězdných válek. Spolužáci mu nahrávku ukradli a pro pobavení ostatních ji zveřejnili na internetu. Nahrávka obletěla celý svět, byla mnohokrát upravována, vzniklo množství webů a blogů, na kterých byl chlapec zesměšňován, byl parodován dokonce v seriálech (např. South Park).



**Důsledky:** Ghyslain se psychicky zhroutil a musel se dlouhodobě léčit.

**Oběť: Ryan Patrick Halligan (13 let, USA)**



Ryan byl obětí fyzické šikany. Začal se učit kick-box a chlapci, který ho šikanoval, se úspěšně postavil. Hoch ho pak veřejně označil za gaye. Ryan se chtěl této pověsti zbavit, proto navázal internetový vztah s populární dívkou ze školy. Po čase zjistil, že se dívka románkem s ním jen bavila a že jejich důvěrné zprávy přeposílala dalším spolužákům a společně se mu posmívali.

**Důsledky:** Patrick se oběsil.

**Oběť: Anna Halman (14 let, Polsko)**

Pět spolužáků podrobilo Annu před celou třídou sexuální šikaně (strhali z ní šaty a předstírali, že ji znásilňují). Celou scénu nahráli na mobil a vyhrožovali jí, že nahrávku zveřejní na internetu, což také později udělali.

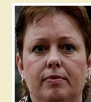
**Důsledky:** Anna spáchala sebevraždu.

**Oběť: Megan Meier (13 let, USA)**



Megan prožívala několik týdnů virtuální lásku s chlapcem, se kterým se seznámila na internetu. Pak jí chlapec začal psát zprávy plné nenávisti, jak je odporná a jak by byl svět bez ní lepší.

**Důsledky:** Megan se oběsila.



Při vyšetřování se zjistilo, že za chlapce se vydávala 50letá matka Meganiny bývalé kamarádky, a tímto způsobem se jí chtěla pomstít za to, že pomlouvala její dceru.



### Co je stalking a kyberstalking?

Kyberstalking [kyberstókin] je **zneužívání internetu, mobilních telefonů či jiných informačních a komunikačních technologií ke stalkingu**, což je **opakované stupňované obtěžování**, které může mít různou podobu a intenzitu. Stalker (pronásledovatel) svou oběť například bombarduje telefonáty, SMS zprávami, e-maily, popř. zprávami zasílanými pomocí ICQ, Skypu nebo chatu, posílá jí „dárky“, které oběť nechce atd. Nejčastějšími oběťmi stalkingu jsou bývalí partneři, osoby, jež neopětují city stalkera, celebrity, politici apod.

### Jaké projevy označujeme termínem stalking?

1. **Opakované a dlouhodobé pokusy kontaktovat oběť** pomocí dopisů, e-mailů, telefonátů, SMS zpráv, zasíláním vzkazů na ICQ, VoIP (např. Skype), v chatu, zasíláním různých zásilek s dárky apod.
2. **Demonstrování moci a síly stalkera** (výhrůžky).
3. **Ničení majetku oběti** (např. oken, auta, domácích zvířat, zasílání počítačových virů apod.).
4. **Stalker označuje sám sebe za oběť.**
5. **Snaha poškodit reputaci oběti** (stalker rozšiřuje o oběti nepravdivé informace v jejím okolí).

### Co je kybergrooming?

Termínem kybergrooming [kybergrúmin] označujeme **jednání osoby, která se snaží zmanipulovat vyhlédnutou oběť a řadou psychologických technik ji donutit k osobní schůzce**. Výsledkem schůzky může být sexuální zneužití oběti, fyzické mučení apod. Útočník s obětí komunikuje pomocí informačních a komunikačních technologií, využívá zejména veřejný chat, SMSkování, ICQ a Skype.

### Jak probíhá útok?

Útočník (např. manipulátor, deviant) používá postupy, jimiž se snaží získat osobní údaje oběti (jméno, fotografie apod.), aby je mohl následně využít k jejímu vydírání (např. vyhrožuje, že zveřejní fotografie oběti spolu s urážlivým nebo nepravdivým komentářem o její sexuální orientaci).

#### 1. Etapa vzbuzení důvěry a snaha izolovat oběť od okolí

Vždy pochybujte o důvěryhodnosti anonymních uživatelů internetu!

#### 2. Etapa podplácení dárky či službami, za něž se snaží získat materiály, které lze využít k vydírání oběti

Nenechte se podplatit, vaše soukromí a bezpečí je cennější!

#### 3. Vyvolání emoční závislosti oběti na útočnickovi

Nedovoďte, aby váš virtuální vztah poškodil vztahy v reálném světě (např. komunikaci s rodiči)!

#### 4. Osobní setkání

Uvědomte si, jak nebezpečná může být schůzka s člověkem, kterého znáte jen z internetu (může vám lhát, vydávat se za někoho jiného)!

**Útočník postupuje strategicky. Nenechte se ovlivnit v žádné části manipulace a nikdy neznámému člověku neprozrazujte osobní údaje!**

### Příklady kybergroomingu



Usvědčený deviant **Pavel Hovorka** (vrátný v tiskárnách) využíval k seznamování s oběťmi několik způsobů – např. chat, inzeráty, v nichž předstíral, že vybírá děti z dětských domovů do soutěže Dítě VIP apod. Osobní informace a fotografie, které od dětí získal, pak použil k vydírání. Kombinací vydírání a uplácení přiměl některé děti k osobní schůzce.

**Důsledky:** Znásilňování a zneužívání 20 chlapců.

*Fotodokumentace byla převzata z českých a zahraničních zpravodajských serverů Mediafax.cz, YouTube.com, ABCnews.go.com, Wikipedia.org, Hoax.cz.*